

Telegraaf, 9 maart 2010

FNV Bondgenoten kiest beproefde tactiek bij staking Amerikaanse actiestrategie schoonmakers

door Jarce de Swart

AMSTERDAM - De aanzwellende schoonmakersstaking is het resultaat van een zorgvuldig geplande en op Amerikaanse leest geschoeide actiestrategie. Hierbij wordt Nederlands grootste vakbond, FNV Bondgenoten, actief ondersteund door een grote Amerikaanse vakbond die een belangrijke bondgenoot was van president Barack Obama tijdens diens verkiezingscampagne.

Amsterdam CS was afgelopen weekeinde een grote puinhoop. Vanaf dinsdag staken schoonmakers op Schiphol.

Na precies twee volle weken van staken op tal van NS-locaties, waaronder Amsterdam CS, Rotterdam CS en Den Haag CS, breidt de schoonmakersstaking zich vandaag uit naar Schiphol. Mochten de werkgevers ook dan nog niet ingaan op de cao-eisen, zo waarschuwt stakingsleider Ron Meyer van FNV Bondgenoten, dan volgen prominente hoofdkantoren van grote banken aan de chique Amsterdamse Zuidas.

In gesprek met deze krant doet Meyer een boekje open over de scherp gekozen actiestrategie. "Vijf maanden geleden na onze eerste acties op Schiphol zijn we ondergronds gegaan. We hebben gesproken met de mensen in bedrijven, bij banken, in treinen. We zijn bij de mensen thuis geweest, hebben met hun familie gesproken. Dat was heel intensief. Maar we wisten een half jaar geleden al waar we uit wilden komen. Dit traject is niet een kwestie van even actievoeren en kijken waar je uitkomt. Wij hebben een allesomvattende actiestrategie."

De grootste vakbond van Nederland schoeit zijn werkwijze op een onmiskenbaar Amerikaanse leest en kiest zijn doelwitten zorgvuldig. Voor die strategie werkt Bondgenoten actief samen met een van de machtigste Amerikaanse vakbonden. Deze SEIU is met ruim 2 miljoen leden de snelst groeiende vakorganisatie in de VS en ondersteunde Barack Obama in de race om het presidentschap.

"We werken goed samen met de SEIU", zegt Meyer. "Een van onze tactieken is ook dat onze schoonmakers steun krijgen van hun internationale collega's. Zij spreken hun boodschap uit aan hun collega's, zodat die weten wat er speelt. Op die manier krijgt internationale solidariteit echt inhoud."

Hoogleraar arbeidsmarkt Paul de Beer van het Amsterdams Instituut voor Arbeidsstudies (Aias) herkent de Amerikaanse strategie. "Voor Bondgenoten is de schoonmaaksector een van de speerpunten. Ze gebruiken daarbij het actieprincipe dat bekendstaat onder de term 'organizing' en dat een jaar of tien geleden is uitgevonden in Amerika en ook in Australië al redelijk succesvol wordt gebruikt. De aanpak lijkt met name te werken voor de onderkant van de arbeidsmarkt."

Kenmerkend voor de organisatieaanpak, aldus De Beer, is dat vakbondsbestuurders niet van bovenaf bepalen wat leden moeten vinden en doen, maar dat leden en niet-leden zelf worden geactiveerd. Die aanpak is heel arbeidsintensief. "Mensen worden daarbij heel actief op de werkplek benaderd. Het eerste doel is het bewustmaken van werknemersrechten om de mensen in beweging te krijgen. Pas daarna, is er de hoop dat de mensen ook nog lid willen worden."

Bondgenoten is hier zo'n drie jaar geleden mee begonnen en ook ambtenarenbond Abvakabo FNV zou de strategie al in plannen uitwerken.

Naar verwachting trekken vandaag honderden, mogelijk duizend schoonmakers naar Schiphol om bijna een halfjaar na de openingsact opnieuw actie te voeren en voor onbepaalde tijd in staking te gaan. Ze eisen 3% meer loon, reiskostenvergoeding, vakopleidingen en fatsoenlijke pauzefaciliteiten.

FNV-stakingsleider Meyer noemt de schoonmaaksector "het laboratorium van de economie". "Dat je al vijf maanden bezig bent om de minste vooruitgang te boeken voor mensen aan de onderkant van de ladder zegt iets over waartoe je bent afgegleden als samenleving. Wij hebben te maken met alle belangrijke kwesties uit de maatschappij. Het gaat om de instroom van grote hoeveelheden laagopgeleide mensen die vaak nauwelijks Nederlands spreken. Hier toont zich het effect van doorgeschoten marktwerking. Vroeger waren schoonmakers in dienst van het bedrijf waar ze schoonmaakten. Nu is alles onder het mom van professionalisering uitbested. Maar het effect is dat bedrijven tegen elkaar worden uitgespeeld en de mensen steeds verder worden uitgeknepen. Het is veelzeggend dat mensen die nooit eerder een autoriteit in de ogen hebben durven kijken nu in opstand komen en voor zichzelf opkomen."